

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026, Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto tiistai 21.10.2025 klo 11.00 / HE 99/2025 vp / kirjallinen lausuntopyyntö

Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaostolle koskien hallituksen esitystä valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Pirkanmaan ELY-keskus kiittää eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaostoa lausuntopyynnöstä koskien hallituksen esitystä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 ja lausuu asiasta seuraavaa.

Perusväylänpito, tieverkon kunto ja alempiasteisen tieverkon tilannekuva

Olemme erittäin tyytyväisiä siihen, että hallituksen investointiohjelman korjausvelan purkuun osoitetaan jatkoa ja jopa hallitusohjelmassa esitettyä enemmän lisärahoitusta. Ilman lisärahoitusta tieverkon korjauksia ei voisi pääteiden ulkopuolella tehdä lainkaan. Ensi vuoden korjausvelkarahoitusta kohdennetaan alueella päällysteiden lisäksi siltojen korjaukseen.

Korjausvelkarahoituksella on saatu väliaikaisesti korjausvelan kasvua hallintaan. Päällysteitä on korjattu päätieverkolla ja niin kutsutulla välitieverkolla. Vähäliikenteisintä verkkoa on jouduttu edelleen pitämään ajettavassa kunnossa paikkauksin muutamaa lähinnä elinkeinoelämän tarpeita palvelevaa erityiskohdetta lukuun ottamatta. Vähäliikenteisimmänkään verkon pintakunto ei ole mittausten perusteella vuonna 2025 heikentynyt.

Vuonna 2026 aluehallintouudistuksen myötä Pirkanmaan ELY-keskus jää historiaan ja alueen tienpitoa jatketaan Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen toimin Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen alueella. Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen tieverkon laajuus on 42% suurempi kuin Pirkanmaan ELY-keskuksessa. Perusväylänpidon rahoitus on Sisä-Suomen elinvoimakeskuksessa korjausvelkarahoitus mukaan lukien noin 17 % Pirkanmaata suurempi. Toiminnan volyymit tulevat täten väistämättä vähenemään vuoteen 2025 verrattuna. Siirtymää on valmisteltu siten, että toiminta jatkuu molemmissa maakunnissa katkeamattomana.

Päällysteiden korjaukset vähenevät. Pirkanmaalla on vuonna 2025 keskitytty pääteiden parantamiseen, joten ensi vuonna voidaan vähäisemmälläkin rahoituksella jatkaa väliverkon parantamista. Kanta-Hämeessä korjaukset kohdistunevat tasaisemmin näille verkoille. Vähäliikenteisemmälle verkolle rahoitus ei ole riittävä. Päällysteiden korjausmäärä on tulevilla kahden maakunnan alueella suunnilleen yhtä suuri kuin Pirkanmaalla vuonna 2025 eli noin 275 kilometriä. Jotta päällystetyn tieverkon kunto ei heikkenisi, tulisi päällysteitä korjata noin 450 kilometriä joka vuosi.

17.10.2025

Tieverkon ikääntyminen näkyy päällysteiden pintakunnon ohella teiden rakenteiden heikkenemisenä, mitä korostaa myös lisääntyneet kuljetukset ja ajoneuvojen massojen kasvu. Sisä-Suomen päällystetystä verkosta huonokuntoisia oli vuoden alussa noin 18 % ja vähäliikenteisimmästä verkosta 30 %. Näiden korjauksesta ei voida enää säästää, vaan etenkin vähäliikenteisimmällä verkon kunnon hallinta edellyttää kalliita korjauksia tai merkittävää muutosta verkon laajuuteen tai palvelutasoon. Myös pääteiden ja etenkin väliverkon rakenteissa on havaittavissa huolestuttavia merkkejä laajemmistakin korjaustarpeista pintaa syvemmällä.

Huonokuntoiset sillat ovat Sisä-Suomessa lähinnä vähäliikenteisemmällä verkolla ja lisärahoituksella niiden kuntoa pystytään hetkellisesti hallitsemaan. Erittäin kalliita korjauksia on lähivuosina kuitenkin näköpiirissä, joten korjausvelkarahoituksen loppuminen huolestuttaa myös siltojen osalta.

Korjausvelka kasvaa myös muissa omaisuuserissä, kuten rummuissa, valaistuksessa, liikennemerkeissä, kaiteissa ja kuivatusrakenteissa. Myös näissä korjausvelan kasvua pyritään toimenpiteiden järkevällä kohdentamisella hallitsemaan. Lisäksi laki- ja ohjemuutokset edellyttävät kohdentamaan muutoinkin vähäistä rahoitusta esimerkiksi vieraslajien torjuntaan, liikennemerkkiauudistukseen, reunapaalujen uusimiseen sekä suojateiden rakenteellisiin muutoksiin.

Yksityistieavustusten rahoitus on jatkossa niin vähäinen, että suurimpaan osaan hakemuksia joudutaan vastaamaan kielteisesti.

Tieverkon kehittäminen ja parantaminen

Pirkanmaalle ei ole nykyisen hallituksen aikana osoitettu lainkaan rahoitusta valtakunnallisen tieverkon kehittämis- tai parantamisinvestointeihin, ainoastaan rataverkkoon ja kaupunkiseudun sisäistä liikennettä palvelemaan raitiotiehen. Kanta-Hämeessä on käynnissä Moreenin eritasoliittymän rakentaminen. Valtatie 9 parantaminen välillä Alasjärvi – Käpykangas olisi vaikutuksiltaan erittäin tehokas hanke ja hyvin vertailukelpoinen moniin jo rahoitusta saaneisiin liikenneverkon kehittämishankkeisiin nähden.

Kehittämisinvestointien puutteen vuoksi tarpeita on patoutunut runsaasti alueelle. Tämä näkyy esimerkiksi alueen talouden muuta maata heikompana kehityksenä parina viime vuotena, vaikka Pirkanmaa on aiemmin ollut maan nopeimmin kehittyviä alueita ja kasvu muutoin esimerkiksi väestön osalta on jatkunut. Vaikutuksiltaan erittäin tehokkaita hankkeita on suunnittelussa valtatie 9 ohella useita muitakin. Toivomme, että tätä patoumaa puretaan muun maan tavoin systemaattisesti myös Sisä-Suomen alueella. Uusi E16 tuo mukanaan paineita valtatie 12 kehittämiselle välillä Sastamala-Tampere-Pälkäne.

Perusväylänpidon parantamisinvestointeja on viime vuosina pystytty tekemään vain eduskunnan erikseen myöntämällä jakovararahoituksella tai MAL-sopimuksessa sovittuihin kohteisiin esitetyllä rahoituksella. Tosin tieverkon parantamista ei Tampereen kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa

17.10.2025

ole juurikaan painotettu, joten toivottavaa olisi löytää muita rahoituslähteitä pientenkin tehokkaiden investointien toteuttamiseen tieverkolla.

Julkisen henkilöliikenteen palveluostot

ELY-keskusten vastuulla olevat alueellisen joukkoliikenteen järjestämistä koskevat tehtävät siirtyvät Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille 1.1.2026 alkaen. Jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto hankkii toimivalta-alueellaan kuntien välistä julkista henkilöliikennettä kilpailutetuilla sopimuksilla, joiden rahoitukseen kunnat ja muut tahot voivat osallistua.

Alueellisen ja paikallisen liikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen osoitettu rahoitus (32,329 milj. euroa) on kuluvan vuoden mukainen. Tällä vuosikymmenellä merkittävästi nousseet linja-autoalan kustannukset ovat heikentäneet sen ostovoimaa. Jotta alueelliset liikkumistarpeet voidaan jatkossa turvata, olisi toivottavaa, että määräraha seuraisi kustannuskehitystä ja muuttuneita tarpeita. Rahoituksen niukkuuden vuoksi ELY-keskukset ovat joutuneet hankinnoissaan priorisoimaan tärkeimpien yhteysvälien liikenteitä. Kuntien välinen liikenne maaseudulla palvelee kuitenkin usein toisen asteen opiskelijoiden ja työssäkäynnin lisäksi myös peruskoululaisten liikkumista. Lakkautunutta markkinaehtoista liikennettä on myös jouduttu hankinnoilla korvaamaan, esimerkiksi Ylä-Pirkanmaan alueella aiemmin pääsääntöisesti markkinaehtoisesti järjestetty liikenne on nykyään toimivaltaisen viranomaisen järjestämää.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt toiminnanohjauspäällikkö Janne Lintilä ja ratkaissut ylijohaja Juha Sammallahti.

Tämä asiakirja KEHA/30805/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/30805/2025 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Sammallahti Juha 17.10.2025 09:53

Esittelijä Lintilä Janne 17.10.2025 09:53